

Konstytucyjne uwarunkowania ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego

Dr Aleksandra Syryt

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana
Wyszyńskiego w Warszawie

Informacja jako dobro objęte konstytucyjną ochroną

- wolność pozyskiwania i rozpowszechniania informacji
- prawo dostępu do informacji
- obowiązki informacyjne organów władzy publicznej
- obowiązek ochrony informacji przez organy władzy publicznej

Informacja sektora publicznego

- nie jest to pojęcie konstytucyjne
- jest to pojęcie szersze od informacji publicznej

Informacja sektora publicznego

jakakolwiek treść lub jej część, niezależnie od sposobu utrwalenia (w postaci papierowej, elektronicznej, dźwiękowej, wizualnej lub audiowizualnej), która jest w posiadaniu podmiotu publicznego. Będą nią zatem informacje publiczne, ale także archiwalia, wizerunki muzealiów czy materiały biblioteczne

Sfery objęte regulacją konstytucyjną, które mogą dotyczyć informacji sektora publicznego

- informacja o zasobach dóbr kultury
- informacja o środowisku
- informacja o aktach normatywnych
- informacja o orzeczeniach sądów i trybunałów
- informacja o działalności organów władzy publicznej
- informacja o działalności partii politycznych

RELACJA MIĘDZY

WOLNOŚCIĄ POZYSKIWANIA I ROZPOWSZECZNIANIA INFORMACJI

A

PRAWEM DOSTĘPU DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

Wolność pozyskiwania i rozpowszechniania informacji

Art. 54 Konstytucji RP

1. Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.

[...]

Przepis ten [art. 54 ust 1 Konstytucji] gwarantuje również wolność pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Powyższe nie oznacza jednak automatycznego powiązania obu elementów, albowiem pozyskiwanie informacji nie musi implikować ich rozpowszechniania, które łączy się z partycypacją w przestrzeni społecznej. Tym samym zagwarantowano jednostce wolność wyboru w zakresie „głębokości” (intensywności) partycypacji w życiu społecznym. Korzystanie z wolności zagwarantowanej w art. 54 ust. 1 Konstytucji ma więc w tym znaczeniu ściśle osobisty wymiar. Znaczenie art. 54 ust. 1 Konstytucji polega zatem na zabezpieczeniu możliwości prawidłowego rozwoju jednostki w demokratycznym państwie prawa (wyrok TK z 12 maja 2008 r., sygn. SK 43/05).

Na tle art. 54 Konstytucji można mówić o trzech odrębnych wolnościach jednostki: wolności wyrażania swoich poglądów, wolności pozyskiwania informacji, wolności rozpowszechniania informacji (zob. np. wyrok o sygn. P 1/06, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 11). Zgodnie z zasadą rozumienia wyrażen konstytucyjnych w możliwie najszerszym znaczeniu (zob. P. Sarnecki, komentarz do art. 54 [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 3, Warszawa 2003, s. 1), pojęcia te interpretowane powinny być szeroko, w szczególności wolność pozyskiwania informacji oraz rozpowszechniania informacji powinna dotyczyć także poglądów, a nie tylko faktów.

Prawo dostępu do informacji publicznej

Art. 61 Konstytucji.

1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. [...]

Prawo dostępu do informacji publicznej

Prawo do informacji jako konstytucyjne prawo podmiotowe zostało wyrażone w art. 61 Konstytucji. Jego korelatem jest spoczywający w pierwszym rzędzie na organach władzy publicznej obowiązek udzielania obywatelom określonych informacji o działalności instytucji. Obowiązek ten polega zatem nie tyle na dostępności określonych informacji dla odbiorcy, ale przynajmniej co do zasady oznacza konieczność aktywnego działania ze strony organu udzielającego informacji, które polega na dostarczeniu osobie zainteresowanej na jej żądanie pewnego zakresu informacji. Informacja powinna być związana z działalnością publiczną (zob. np. wyrok TK z 20 marca 2006 r., sygn. K 17/05).

Gwarancje konstytucyjne dotyczące prawa dostępu do informacji (art. 61) nie mogą być w pełni utożsamione z prawem określonym w art. 54 Konstytucji, zapewniającym wolność wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Zakresy tych przepisów częściowo się krzyżują, jednakże wolność pozyskiwania i rozpowszechnienia informacji jest ujęta szerzej niż prawo z art. 61 Konstytucji. Nie każda bowiem informacja, która zgodnie z wolnością ujętą w art. 54 Konstytucji może być pozyskana i rozpowszechniona, w tym także odnosząca się do sfery prywatnej osoby, może być uznana za informację, co do której istnieje po stronie danego organu władzy publicznej obowiązek ujawnienia, skonkretyzowany w ustawie o dostępie do informacji (wyrok TK z 20 marca 2006 r., sygn. K 17/05).

Wnioski

1. ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego nie jest kategorią wprost wymienioną w Konstytucji RP, ale podstawy tej instytucji można wskazać w przepisach konstytucyjnych, w szczególności w art. 54 ust. 1 polskiej ustawy zasadniczej

Wnioski

2. musi istnieć równowaga między dostępem a wykorzystaniem i ponownym wykorzystaniem informacji sektora publicznego. Równowaga ta jest wyznaczana przez określone wartości konstytucyjne. Istotne w tym kontekście jest odwołanie się do pojęć zrównoważonego rozwoju oraz pomocniczości i proporcjonalności

Wnioski

3. ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego może służyć celom komercyjnym (ekonomicznym) i niekomercyjnym (naukowym, edukacyjnym, społecznym). Dzięki tej instytucji podmioty mają możliwość realizacji określonych praw konstytucyjnych takich jak np.: wolność działalności gospodarczej, wolność wyboru i wykonywania zawodu, prawna ochrona zdrowia, wolność prowadzenia badań naukowych, wolność korzystania z dóbr kultury, prawo do korzystania ze środowiska.